

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 2046/10

ע"א 2051/10

בפני: כבוד הנשיאה ד' ביניש
כבוד השופט א' גרוניס
כבוד השופטת ע' ארבל

המערער בע"א 2046/10
והמשיב בע"א 2051/10: עזבון המנוח משה שמש

נ ג ד

המשיב בע"א 2046/10
והמערער בע"א 2051/10: 1. דן רייכרט

המשיב בע"א 2046/10
ובע"א 2051/10: 2. מנשה כהן

ערעורים על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי
בתל-אביב-יפו, מיום 27.01.2010, בת.א.
1134/95, שניתן על ידי כב'
השופטת מיכל אגמון-גונן

תאריך הישיבה: כ"ב באדר ב'
התשע"א (28.03.2011)

בשם המערער בע"א 2046/10
והמשיב בע"א 2051/10: עו"ד רמי בן נתן; עו"ד נדב אולגן

בשם המשיב 1 בע"א 2046/10
והמערער בע"א 2051/10: עו"ד נירה להב; עו"ד גלית קורס אביטל

בשם המשיב 2 בע"א 2046/10
ובע"א 2051/10: בעצמו

פסק-דין

הנשיאה ד' ביניש :

התכנסנו לדון בשני ערעורים. ערעורו של התובע הייצוגי וערעורו של הנתבע היחיד שנותר בהליכי התובענה הייצוגית. שני הערעורים הופנו כנגד פסק-דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופטת מ' אגמון-גונן) (להלן: פסק-הדין השני), שניתן ביום 27.01.2010 והיה השלב האחרון בהתדיינות, מהארוכות שידענו בתולדות המשפט בגין תובענה ייצוגית. התובענה הייצוגית הוגשה בשנת 1995, והיא נידונה לאחר שאושרה הגשתה בבית משפט זה. פסק-הדין ניתן בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופטת ר' אליעז) (להלן: פסק-הדין הראשון). בפסק-הדין הראשון נתקבלה התובענה הייצוגית לפיצויים בשם של מחזיקים בניירות ערך בגין נזקים שנגרמו להם בשל מעשי מרמה שבוצעו, ועקב פרטים מטעים שנכללו בתשקיף ההנפקה ובדוחות הכספיים של חברת רייכרט תעשיות בע"מ. עוד נקבע בפסק-הדין כי התמוטטות החברה הייתה פרי הצטברותם של המעשים האסורים, אשר בסופה של דרך הביאו לפירוקה של החברה וגרמו נזק למשקיעים במניותיה. על פסק-דין זה הוגש ערעור על ידי מר דן רייכרט, שאחריותו כלפי הניזוקים נקבעה בשל היותו אחד מבעלי השליטה בחברה. אף שנקבע כי מר דן רייכרט נמצא אחראי לתשלום הפיצויים בשל מעמדו המשפטי בחברה, הרי לכל אורך הדרך, לא הייתה מחלוקת כי מעמדו בחברה היה שולי. הכל מסכימים כי מעשי המרמה שהביאו לקריסת החברה בוצעו בידי אחיו של דן, עזרא רייכרט, ובידי מר מנשה כהן, ששימש כסמנכ"ל הכספים וחשב החברה והיה שותף למעשי המרמה שבוצעו משך תקופה ארוכה לפני ההנפקה ולאחריה. שניים אלה אף הועמדו לדין פלילי. בערעור שהגיש דן על פסק-הדין הראשון לבית משפט זה (ע"א 345/03 רייכרט נ' יורשי המנוח משה שמש ז"ל (טרם פורסם, 7.6.2007)) קבענו כי יש להביא בחשבון לצורך ההכרעה בשאלת אחריותו של דן רייכרט כלפי המשקיעים, כי חלקו בפרשה היה שולי; כי את מניותיו בשיעור של 10% הוא קיבל יום לפני

ההנפקה וסמוך לאחר מכן ירד שיעור המניות ב-8.75%; וכי דן לא היה מעורב במעשי המרמה, ואף לא שימש דירקטור או נושא משרה בחברה.

במהלך ניהול התובענה הייצוגית התפשר התובע הייצוגי עם רוב הנתבעים בתיק, וזאת עוד בטרם הוגש הערעור. דן רייכרט לעומתם ניהל את משפטו עד תום ולא היה מוכן להתפשר. דן עמד על טיעונו בכל ההליכים וככל הנראה אף האמין בכך שאין להטיל עליו אחריות בגין הנזקים שנגרמו למשקיעים. בפסק-דין ארוך ומפורט שניתן על ידינו בע"א 345/03 הנ"ל, נדחה ערעורו על האחריות ובוטלה ההחלטה של בית המשפט המחוזי בפסק-הדין הראשון לעניין גובה הנזק שנגרם בפרשה. התיק הוחזר לבית המשפט המחוזי לשם דיון וקביעה מחדש בשאלת הנזק ואחריות הנתבעים לנזק. עוד נקבע בערעור כי במסגרת הדיון בנזק יפסוק בית המשפט גם בעניין שכר טרחת עורכי דינו של התובע הייצוגי והוצאותיו. בדעת רוב קבענו כי אין להשית על דן רייכרט לפצות את התובעים ביחד ולחוד עם שותפיו לאחריות על פי אמות המידה המקובלות כשעילת הפיצוי היא נזיקת, וקבענו כי יש להגביל את אחריותו של דן רייכרט לחלקו היחסי בפרשה. כמו כן קבענו הנחיות לפיהם יקבע שיעור הנזק בידי בית המשפט המחוזי.

בית המשפט המחוזי בפסק-הדין השני קבע את שיטת חישוב הנזק שלא בהתאם להנחיותיו של בית משפט זה. בית המשפט המחוזי הטיל על דן רייכרט פיצוי וקבע את שיעור חלקו כ-10% מהנזק שנגרם ובדרכו שלו אף קבע את גובה הנזק. דן רייכרט חוייב בפיצוי גבוה בסכום שלא השלים עימו והוא הגיש ערעור גם על פסק-הדין השני. התובע הייצוגי ערער אף הוא הן על הערכת הנזק והן על שיטת החישוב ולפיכך גם על התוצאה אליה הגיע בית המשפט בפסק-דינו. בשלב פסק-הדין השני נותרו רק שני נתבעים שנאבקו כנגד חיובם ודן רייכרט היה אחד מהם. לקראת הדיון בערעור שלפנינו התפשר נתבע נוסף ונותרה המחלוקת בין דן רייכרט לתובע הייצוגי. למרבה הצער, רוב "גיבורי הפרשה" כבר הלכו לעולמם והתביעה התנהלה בין עזבונו של התובע הייצוגי שמש לבין עזבונו של פושטי הרגל המנוחים עזרא רייכרט ומנשה כהן.

בדיון שקיימנו בערעורים שלפנינו עשינו מאמץ לשכנע את באי-כוח הצדדים כי הגיעה העת לסיים את ההיסטוריה הבלתי גמורה של תיק זה.

בינתיים הוברר כי בצירוף סכומי הפשרות האחרונות הצטברו בקופת בא-כוח התובע הייצוגי כ-15 מיליון ₪, מהם הוצאו הוצאות שונות באישור בית המשפט בסכום של כ-3 מיליון ₪ והיתרה, המוחזקת בנאמנות בידי עורכי הדין, נועדה לחלוקה בין התובעים בכפיפות לתשלום שכר טרחת עורך הדין וכיסוי יתרת ההוצאות. לאחר דיון מתמשך וחילופי דברים, מתוך רצון להביא את הצדדים להסכמה כדי לסיים מאבק מתיש ופוגעני על פי המלצתנו ובעידודנו, הציע בא-כוח התובע הייצוגי הצעת פשרה שהצלחנו לשכנע את מר דן רייכרט לקבלה. זאת, כדי שיוכל לחזור לשלוותו שנעכרה משך שנים בשל התנהגות פסולה שהוא לא נטל בה חלק. על פי ההסדר שגובש ביוזמתנו וקיבל את ברכתנו אנו קובעים כלהלן:

מר דן רייכרט ישא בתשלום פיצוי בסכום כולל של מיליון וחצי ₪. מסכום זה ינוכה הסכום שכבר שולם על ידו בעבר, 400,000 ₪ בערכים של היום והוא סכום של 628,653 ₪. התוצאה היא שמר דן רייכרט יעביר בתוך 5 ימים מיום מתן פסק-דיננו זה סכום של 871,347 ₪ בשיק אחד וזו היתרה להשלמת הסכום של 1.5 מיליון ₪ שהוא מחויב בו. הסכום ישולם מהחשבון שעוקל בידי בא-כוח התובע הייצוגי, העיקול יוסר באופן סימולטני, ובכך יתאפשר התשלום.

עוד אנו קובעים, בהתאם להסכמה בין הצדדים, כי מר דן רייכרט ישלם את ההוצאות שייקבעו בתיק ההוצאה לפועל שנפתח בגין חובו. רשמנו לפנינו כי עו"ד בן נתן הודיע שהוא מוותר על שכר טרחתו בהליכי ההוצאה לפועל.

למען האווירה הטובה ולשם השכנת השלום אנו מצרפים לפסק-דיננו זה, שני מכתבים עליהם חתם בפנינו דן רייכרט בהם הביע התנצלותו בפני צוות עורכי הדין על כי ייחס להם מעשים פליליים בקשר עם פתיחת תיקי ההוצאה לפועל נגדו, והודיע כי הוא יבטל את התלונות שהגיש נגדם למשטרה וללשכת עורכי הדין.

אין לנו אלא לשבח את העבודה המצוינת שעשה עו"ד בן נתן וצוותו בהבאתה של התובענה הייצוגית לידי סיום, על הפשרות שערך מצד אחד ועל הפשרות שלא יכול היה ליטול על עצמו לפני כן; כמו גם על מהלך הפשרה האחרון שבו אומצה הצעתו. צר לנו כי בית המשפט קמא ייחס לו המשך הליכים מיותר אף כי בעקבותיהם נוספו עוד מיליוני שקלים לקופה.

מנגד, אנו שבים ומציינים כי הבנו למרי ליבו של דן רייכרט שעל פי דין עליו לשאת בתוצאות של מעשים חמורים שבוצעו בידי אחרים בחברה שהוא היה רק אחד מבעלי מניותיה, ומעריכים את העובדה שלמרות שגרר את מלחמתו כמעט עד אין קץ, התעשת לפחות בסוף המסלול.

לפסק-דיננו זה תתווסף בימים הקרובים ההחלטה בעניין שכר הטרחה של עו"ד בן נתן, לאחר שביום 04.04.2011 נקבל ממנו רשימה מפורטת של נתונים. באותה החלטה נתייחס גם לגמול שנקבע לתובע הייצוגי.

מיד לאחר מתן פסק-דיננו זה וההחלטות האמורות שיצורפו יפעל בא-כוח התובע הייצוגי לחלוקת כספי הפיצויים, ובעניין זה ינקוט בהליכים הקבועים בחוק.

הערעור מתקבל, אפוא, בהתאם להסדר אליו הגענו.

ניתן היום, כ"ג באדר ב' התשע"א (29.03.2011).